



Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (åttonde avdelningen)

den 16 mars 2017**

”Begäran om förhandsavgörande — Immateriella rättigheter — Upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället — Direktiv 2001/29/EG — Rätten till överföring av verk till allmänheten — Artikel 3.1 — Undantag och inskränkningar — Artikel 5.3 o — Spridning av tv-utsändningar i ett lokalt kabelnät — Nationell lagstiftning som föreskriver undantag för anläggningar som ger högst 500 abonnenter tillgång samt för vidareändning av radio- och tv-sändningar inom landet”

I mål C-138/16,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Handelsgericht Wien (Wiens handelsdomstol, Österrike) genom beslut av den 16 februari 2016, som inkom till domstolen den 7 mars 2016, i målet

Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger registrierte Genossenschaft mbH (AKM)

mot

Zürs.net Betriebs GmbH,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Vilaras samt domarna J. Malenovský (referent) och M. Safjan,

generaladvokat: M. Wathelet,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet, med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger registrierte Genossenschaft mbH (AKM), genom M. Walter, Rechtsanwalt,
- Zürs.net Betriebs GmbH, genom M. Ciresa, Rechtsanwalt,
- Österrikes regering, genom C. Pesendorfer, i egenskap av ombud,
- Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

— Europeiska kommissionen, genom T. Scharf och J. Samnadda, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 3.1 och artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, 2001, s. 10) och av artikel 11a.1 punkten 2 i Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk av den 9 september 1886, i dess lydelse enligt Parisakten av den 24 juli 1971, i ändrad lydelse av den 28 september 1979 (nedan kallad Bernkonventionen).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger registrierte Genossenschaft mbH (nedan kallat AKM) och Zürs.net Betriebs GmbH (nedan kallat Zürs.net). Målet rör AKM:s begäran om att Zürs.net till AKM ska tillhandahålla uppgifter om antalet abonnenter som är anslutna till det kabelnät som Zürs.net utnyttjar och, i förekommande fall, till AKM erlagga ersättning, jämte dröjsmålsränta, för tillgängliggörandet av verk som är skyddade av upphovsrätt eller närstående rättigheter.

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

Wipos fördrag om upphovsrätt

- 3 Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten (Wipo) antog i Genève den 20 december 1996 Wipos fördrag om upphovsrätt, vilket trädde i kraft den 6 mars 2002. Detta fördrag har godkänts på Europeiska gemenskapens vägnar genom rådets beslut 2000/278/EG av den 16 mars 2000 (EGT L 89, 2000, s. 6).
- 4 I artikel 1.4 i WIPO:s fördrag om upphovsrätt föreskrivs att avtalsparterna ska följa artiklarna 1–21 i Bernkonventionen.

Bernkonventionen

- 5 I artikel 11a.1 punkten 2 i Bernkonventionen föreskrivs följande:

”1) Upphovsmän till litterära och konstnärliga verk äger uteslutande rätt:

...

2° att låta med eller utan tråd offentligt återge radioutsändning av verket, när återgivandet anordnas av annat företag än det ursprungliga.”

Unionsrätt

Direktiv 2001/29

- 6 I skäl 9 i direktiv 2001/29 anges följande:

”Utgångspunkten för en harmonisering av upphovsrätt och närstående rättigheter måste vara en hög skyddsnivå, eftersom dessa rättigheter har en avgörande betydelse för det intellektuella skapandet. ...”

- 7 I artikel 3.1 i direktivet föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall ge upphovsmän en ensamrätt att tillåta eller förbjuda varje överföring till allmänheten av deras verk, på trådbunden eller trådlös väg, inbegripet att verken görs tillgängliga för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa verk från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.”

- 8 I artikel 5.3 o i direktivet föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna får föreskriva undantag eller inskränkningar i de rättigheter som avses i artiklarna 2 och 3 i följande fall:

...

- o) Användning i vissa andra fall av mindre betydelse där undantag eller inskränkning redan finns enligt nationell lagstiftning, förutsatt att de endast berör analog användning och inte påverkar den fria rörligheten för varor och tjänster inom gemenskapen, om inte annat föreskrivs i de övriga undantag och inskränkningar som anges i denna artikel.”

Österrikisk rätt

- 9 I 17 § i Urheberrechtsgesetz (lagen om upphovsrätt, BGBl. 111/1936), i dess lydelse enligt BGBl. I, 99/2015, föreskrivs följande:

”(1) Upphovsmannen har ensam rätt att sända verket i radio eller tv eller på liknande sätt.

(2) Om ett verk kan tas emot av allmänheten inom landet från en plats inom landet eller utomlands, på liknande sätt som via radio eller tv, men med hjälp av ledningar, likställs detta med en radio- eller tv-sändning.

(3) Överföring av radio- och tv-sändningar

...

2. genom en centralantennanläggning

...

- b) ska inte anses utgöra en ny radio- eller tv-sändning när inte fler än 500 användare är anslutna.

I övrigt ska samtidig, fullständig och oförändrad överföring av [det nationella radio- och tv-bolaget ORF:s] radio- och tv-sändningar med hjälp av ledningar inom landet anses utgöra en del av den ursprungliga radio- eller tv-sändningen.”

Det nationella målet och tolkningsfrågan

- 10 AKM är en upphovsrättsorganisation.
- 11 Zürs.net utnyttjar ett kabelnät i Zürs (Österrike), med hjälp av vilket Zürs.net överför radio- och tv-sändningar. Vissa har ursprungligen sänts av det nationella radio- och tv-bolaget (ORF) och andra har ursprungligen sänts av andra radio- och tv-bolag. Den hänskjutande domstolen har angett att vid tidpunkten för beslutet att begära förhandsavgörande var omkring 130 abonnenter anslutna till Zürs.nets kabelnät.
- 12 AKM har vid upprepade tillfällen krävt att Zürs.net ska lämna AKM upplysningar om antalet abonnenter som är anslutna till det kabelnät som Zürs.net utnyttjar och om det innehåll som sänds. AKM har också begärt att Zürs.net, efter genomgång av de upplysningar som ska lämnas, ska betala skälig ersättning.
- 13 Zürs.net anser att de sändningar som Zürs.net sprider, med tillämpning av 17 § tredje stycket punkten 2 b i den österrikiska lagen om upphovsrätt, i dess lydelse enligt BGBl. I, 99/2015, angående små anläggningar med högst 500 abonnenter, inte kan anses utgöra en ny radio- eller tv-sändning och att Zürs.net följaktligen inte har någon skyldighet att tillhandahålla de upplysningar som AKM begärt.
- 14 AKM anser att denna bestämmelse är oförenlig med både unionsrätten och Bernkonventionen.
- 15 Under dessa omständigheter beslutade Handelsgericht Wien (Wiens handelsdomstol, Österrike), vid vilken målet mellan AKM och Zürs.net anhängiggjorts, att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Ska artiklarna 3.1 och 5 i [direktiv 2001/29] eller artikel 11.1 punkten 2 i Bernkonventionen tolkas så, att en bestämmelse strider mot unionsrätten och mot Bernkonventionen, som är en internationell överenskommelse som ingår i unionsrätten, om det i bestämmelsen föreskrivs att överföring av radio- och tv-sändningar via sådana ”centralantennanläggningar” som den som innehas av svaranden i det nationella målet

- a) inte ska anses utgöra en ny radio- eller tv-sändning om inte mer än 500 abonnenter är anslutna till anläggningen och/eller
- b) ska anses utgöra en del av den ursprungliga radio- och tv-sändningen om det rör sig om samtidig, fullständig och oförändrad överföring av radio- och tv-sändningar från Österreichischer Rundfunk med hjälp av ledningar som befinner sig inom landet (Österrike),

och denna användning inte heller omfattas av annan ensamrätt till överföring till allmänheten i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 och därför inte är beroende av upphovsmannens medgivande och inte heller omfattas av ersättningsskyldighet?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 16 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida artikel 3.1 eller artikel 5 i direktiv 2001/29 eller artikel 11a.1 punkten 2 i Bernkonventionen ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i det nationella målet, som innebär att följande åtgärder inte omfattas av kravet på tillåtelse från upphovsmannen i enlighet med ensamrätten avseende överföring till allmänheten:
- en samtidig, fullständig och oförändrad överföring av radio- och tv-sändningar från det nationella radio- och tv-bolaget med hjälp av ledningar inom landet,

— en radio- och tv-sändning med hjälp av en centralantenn om inte mer än 500 abonnenter är anslutna till denna antenn.

17 Denna fråga ska prövas i två steg.

18 Det ska först prövas huruvida en samtidig, fullständig och oförändrad överföring av radio- och tv-sändningar från det nationella radio- och tv-bolaget med hjälp av ledningar inom landet, såsom den som är i fråga i det nationella målet, kan utgöra en "överföring till allmänheten" i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 eller artikel 11a.1 punkten 2 i Bernkonventionen.

19 I detta hänseende påpekar domstolen att upphovsmän till litterära och konstnärliga verk enligt artikel 11a.1 punkten 2 i Bernkonventionen har ensamrätt att tillåta överföring till allmänheten med eller utan tråd av en radio- eller tv-utsändning av verket, när denna överföring anordnas av ett annat företag än det ursprungliga.

20 I artikel 3.1 i direktiv 2001/29 föreskrivs att medlemsstaterna ska ge upphovsmän en ensamrätt att tillåta eller förbjuda varje överföring till allmänheten av deras verk, på trådbunden eller trådlös väg, inbegripet att verken görs tillgängliga för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa verk från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

21 Domstolen konstaterar att artikel 3.1 i direktivet innehållsmässigt överensstämmer med artikel 11a.1 punkten 2 i Bernkonventionen. När domstolen tolkar begreppet "överföring till allmänheten" i den mening som avses i artikel 3.1 i direktivet tolkar den begreppet i överensstämmelse med nämnda bestämmelse i Bernkonventionen enligt fast rättspraxis från domstolen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 december 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkterna 40 och 41).

22 Domstolen har redan slagit fast att begreppet "överföring till allmänheten" i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 innehåller två kumulativa förutsättningar, nämligen "överföring" av ett verk och överföring av detta verk till "allmänheten" (dom av den 31 maj 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punkt 37).

23 Särskilt framgår det av domstolens praxis för det första att begreppet överföring avser varje sändning av ett skyddat verk, oberoende av hur sändningen görs och vilken teknik som används, och att varje överföring genom användning av en särskild teknik i princip ska tillåtas individuellt av upphovsmannen i fråga (se dom av den 31 maj 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punkterna 38 och 39).

24 För att ett skyddat verk ska omfattas av begreppet "överföring till allmänheten" i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 krävs det att det skyddade verket faktiskt överförs till "allmänheten", eftersom begreppet "allmänheten" avser ett obestämt antal potentiella mottagare och dessutom förutsätter ett ganska stort antal personer (se dom av den 31 maj 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punkterna 40 och 41).

25 Dessutom har domstolen tidigare slagit fast att en sändning av skyddade verk som görs av en annan aktör än den som erhållit tillåtelse till den ursprungliga överföringen utgör en "överföring till allmänheten" i den mening som avses i den bestämmelsen när verken överförs till en ny publik, det vill säga en publik som upphovsmännen till de skyddade verken inte tog i beaktande när de gav tillåtelse till den ursprungliga användningen av deras verk (se, för ett liknande resonemang, dom av den 31 maj 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punkt 45 och där angiven rättspraxis).

26 Med beaktande av den omständigheten att sändningen i det nationella målet görs med hjälp av ledningar, det vill säga en teknik som avviker från den som användes vid den ursprungliga radio- eller tv-sändningen, konstaterar domstolen att Zürs.net har gjort en överföring i den mening som avses i artikel 3 i direktiv 2001/29.

- 27 Domstolen ska emellertid även pröva huruvida denna överföring är avsedd för en ny publik, som avviker från den som ORF:s radio- och tv-sändningar är avsedda för.
- 28 Det framgår av yttrandet från Zürs.net, som inte ifrågasatts av AKM på denna punkt, att de berörda upphovsmännen, när de ger ORF tillåtelse till radio- och tv-utsändningar, har kännedom om den omständigheten att de sändningar som genomförs av detta nationella organ kan mottas av samtliga personer som befinner sig inom landet.
- 29 I den mån tillhandahållandet av skyddade verk med hjälp av ledningar, såsom framgår av tolkningsfrågans lydelse, sker inom landet och de berörda personerna därför beaktats av upphovsmännen när de gav tillåtelse till den ursprungliga sändningen som gjordes av det nationella organet för radio- och tv-sändningar, kan inte den publik som Zürs.net överför verken till anses vara en ny publik.
- 30 Av detta följer att den vidare-sändning som genomförts på det sätt som angetts i punkt 18 i förevarande dom inte utgör en överföring till allmänheten i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29. En sådan vidare-sändning omfattas således inte av det krav på tillåtelse från upphovsmännen som föreskrivs i denna bestämmelse.
- 31 Vidare önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida en nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i det nationella målet, vilken föreskriver att vidare-sändningar med hjälp av en centralantenn, till vilken högst 500 abonnenter är anslutna, inte anses vara en ny radioutsändning, omfattas av artikel 5 i direktiv 2001/29 och särskilt artikel 5.3 o, och huruvida tillhandahållarna av sådana vidare-sändningar med hjälp av sådana antenner således kan befrias från kravet på tillstånd från upphovsmännen. Det framgår nämligen av förklaringarna från den hänskjutande domstolen att Zürs.net kan anses utnyttja en "liten centralantenn" i den mening som avses i den nationella lagstiftningen.
- 32 I detta hänseende erinrar domstolen inledningsvis om det som den påpekade i punkt 25 i förevarande dom, nämligen att en sändning av skyddade verk som görs av en annan aktör än den som erhållit tillåtelse till den ursprungliga överföringen utgör en överföring till allmänheten i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 när verken överförs till en ny publik, det vill säga en publik som upphovsmännen till de skyddade verken inte tog i beaktande när de gav tillåtelse till den ursprungliga användningen av deras verk.
- 33 I förevarande fall framgår det av beslutet om hänskjutande att Zürs.nets "lilla centralantenn" gör det möjligt att utöver ORF:s sändningar också vidare-sända sändningar från andra radio- och tv-bolag i andra medlemsstater, vilket innebär att dessa vidare-sändningar kan anses utgöra överföringar till allmänheten i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29. Det ankommer på den nationella domstolen att göra den nödvändiga prövningen i detta avseende.
- 34 Under dessa förhållanden ska domstolen pröva frågan huruvida de som driver dessa små centralantennanläggningar kan undgå kravet på tillåtelse från upphovsmannen med stöd av ett undantag i artikel 5 i direktiv 2001/29.
- 35 I detta hänseende framgår det av artikel 5.3 o i direktiv 2001/29 att medlemsstaterna har möjlighet att föreskriva undantag eller inskränkningar, avseende de rättigheter som föreskrivs i artiklarna 2 och 3 i detta direktiv, rörande användning i vissa fall av mindre betydelse där undantag eller inskränkning redan finns enligt nationell lagstiftning, förutsatt att de endast rör analog användning och inte påverkar den fria rörligheten för varor och tjänster inom Europeiska unionen, om inte annat föreskrivs i de övriga undantag och inskränkningar som anges i denna artikel.
- 36 Genom att hänvisa till bland annat artikel 3 i direktiv 2001/29 utgör artikel 5.3 o i detta direktiv en bestämmelse som rör undantag från den rätt till överföring till allmänheten som föreskrivs i artikel 3.

- 37 Enligt fast praxis från domstolen ska bestämmelser i ett direktiv, vilka utgör undantag från en allmän princip som föreskrivs i samma direktiv, tolkas restriktivt (dom av den 16 juli 2009, Infopaq International, C-5/08 EU:C:2009:465, punkt 56, och dom av den 10 april 2014, ACI Adam m.fl., C-435/12, EU:C:2014:254, punkt 22).
- 38 Av detta framgår att de olika undantagen och inskränkningarna i artikel 5.3 i direktiv 2001/29, däribland i artikel 5.3 o, ska tolkas restriktivt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 december 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punkt 109).
- 39 Det framgår av de handlingar som ingetts till domstolen att den nationella lagstiftning som är i fråga i det nationella målet ger ekonomiska aktörer rätt att utöva en verksamhet avseende spridning av skyddade verk med hjälp av centralantennner, utan att de är skyldiga att be om tillåtelse från upphovsmännen till dessa verk i enlighet med den rätt till överföring till allmänheten som upphovsmännen har, under förutsättning att det antal abonnenter som är anslutna till en sådan antenn inte överstiger 500.
- 40 Denna möjlighet, som regleras i lag, är ägnad att uppmuntra ekonomiska aktörer som önskar dra nytta därav och att leda till en fortsatt och parallell användning av flera centralantennner. Detta kan således i hela landet skapa en situation där ett stort antal abonnenter parallellt har tillgång till de sändningar som tillhandahålls på detta sätt.
- 41 Domstolen har tidigare fastställt att kriteriet som avser det sammanlagda antalet potentiella mottagare som parallellt har tillgång till samma verk utgör en viktig del av begreppet "allmänheten" och följaktligen en viktig del av begreppet överföring till allmänheten som omfattas av kravet på tillstånd från den berörda upphovsmannen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 31 maj 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punkterna 42–44).
- 42 Med beaktande av den restriktiva tolkning som ska göras av artikel 5.3 o i direktiv 2001/29 och den målsättning avseende en hög skyddsnivå vad gäller upphovsrätten som anges i skäl 9 i detta direktiv, kan en nationell lagstiftning såsom den som är i fråga i det nationella målet, vilken ger ett stort antal ekonomiska aktörer rätt att, utan tillåtelse av upphovsmän, parallellt tillhandahålla skyddade verk med hjälp av centralantennner som har en begränsad kapacitet avseende anslutna abonnenter, inte anses avse "en användning i vissa fall av mindre betydelse" i den mening som avses i artikel 5.3 o, bland annat med anledning av den kumulativa verkan som angetts i punkt 40 i förevarande dom.
- 43 Domstolen kan under dessa förhållanden, utan att behöva pröva huruvida de andra villkor som uppställts i artikel 5.3 o i direktiv 2001/29 är uppfyllda, konstatera att en sådan nationell lagstiftning såsom den som är i fråga i det nationella målet inte kan ha antagits i enlighet med medlemsstaternas möjlighet att föreskriva undantag och inskränkningar avseende de rättigheter som föreskrivs i artiklarna 2 och 3 i detta direktiv. En sådan lagstiftning måste följaktligen iaktta den princip som anges i artikel 3.1 i direktiv 2001/29, enligt vilken upphovsmän har ensamrätt att tillåta eller förbjuda varje överföring till allmänheten av deras verk.
- 44 Av det ovan anförda följer att tolkningsfrågan ska besvaras på följande sätt.
- Artikel 3.1 i direktiv 2001/29 och artikel 11a i Bernkonventionen ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i det nationella målet, vilken innebär att en samtidig, fullständig och oförändrad överföring av radio- och tv-sändningar från det nationella radio- och tv-bolaget med hjälp av ledningar inom landet inte omfattas av kravet på tillåtelse från upphovsmannen i enlighet med ensamrätten till överföring till allmänheten, i den mån som denna överföring av sändningar endast utgör en överföringsteknik och upphovsmannen beaktade detta när denne gav tillåtelse till den ursprungliga överföringen, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.

- Artikel 5 i direktiv 2001/29, särskilt artikel 5.3 o, ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i det nationella målet, vilken innebär att en radio- och tv-sändning med hjälp av en centralantenn inte omfattas av kravet på tillåtelse från upphovsmannen i enlighet med ensamrätten till överföring till allmänheten, när antalet abonnenter som är anslutna till denna antenn inte överstiger 500. Denna lagstiftning måste därför tillämpas i överensstämmelse med artikel 3.1 i detta direktiv, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.

Rättegångskostnader

- 45 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

Artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället och artikel 11a i Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk av den 9 september 1886, i dess lydelse enligt Parisakten av den 24 juli 1971, i ändrad lydelse av den 28 september 1979, ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i det nationella målet, vilken innebär att en samtidig, fullständig och oförändrad överföring av radio- och tv-sändningar från det nationella radio- och tv-bolaget med hjälp av ledningar inom landet inte omfattas av kravet på tillåtelse från upphovsmannen i enlighet med ensamrätten till överföring till allmänheten, i den mån som denna överföring av sändningar endast utgör en överföringsteknik och upphovsmannen beaktade detta när denne gav tillåtelse till den ursprungliga överföringen, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.

Artikel 5 i direktiv 2001/29, särskilt artikel 5.3 o, ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i det nationella målet, vilken innebär att en radio- och tv-sändning med hjälp av en centralantenn inte omfattas av kravet på tillåtelse från upphovsmannen i enlighet med ensamrätten till överföring till allmänheten, när antalet abonnenter som är anslutna till denna antenn inte överstiger 500. Denna lagstiftning måste därför tillämpas i överensstämmelse med artikel 3.1 i detta direktiv, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.

Underskrifter